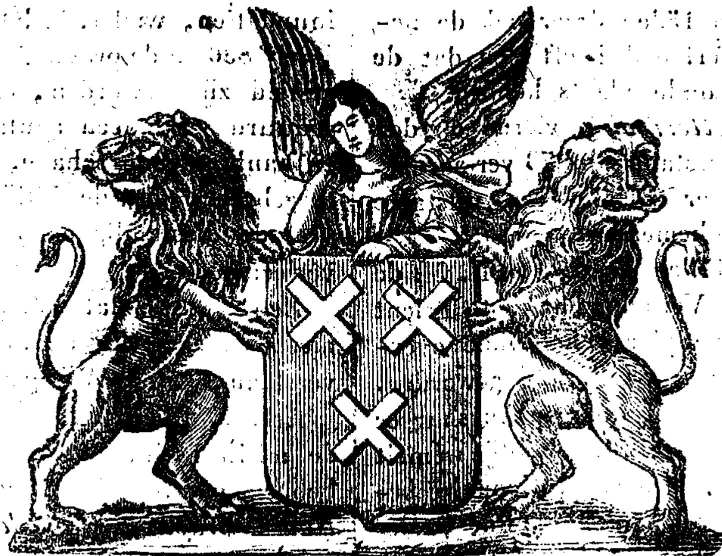
N°. 63. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 28 Mei.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten Mei.

Heden is er in het *Champ de Mars* eene luisterrijke wapenschouwing over een aanzienlijk getal troepen gehouden, in tegenwoordigheid van *Ibrahim*-pacha, die met de grootste belangstelling en bewondering de onderscheidene bewegingen en evolutiën aanschouwde.

— Men heeft bij de afgevaardigden een voorstel gedaan, om, tot behoud van de aloude instelling der paardenposterij, welke sedert de regering van *Lodewijk XI* in Frankrijk bestaat, eene kleine belasting van het verkeer over de ijzerbanen te heffen. De minister van finantien heeft zich niet bepaaldelijk daartegen verklaard. Het beginsel echter, om sommige bedrijven, ten gunste van andere, te belasten, heeft zeer veel tegenstand gevonden, als strekkende, om elken vooruitgang, zoo niet te verhinderen, dan toch te belemmeren, en als kunnende leiden tot kuiperij en onbillijkheid. Men heeft het geraden geoordeeld, om alsnog niet te besluiten over de vraag, of het voorstel al dan niet in overweging zou behooren te worden genomen.

— Men spreekt weder van eene nieuwe benoeming van pairs, waaronder zouden behooren de maarschalk *Bugeaud*, die, volgens sommigen, in zijne betrekking van gouverneur-generaal over Algerie, door den graaf *Tib. Sebastiani* zou vervangen worden, voorts de generaal *Jacqueminot*, de graaf *Lascases* en anderen.

— Naauwelijks zijn de onlusten onder de mijnwerkers te St.-Etienne bedaard, of er zijn weder andere te Elbeuf uitgebarsten. De aanleidende oorzaak schijnt aldaar te zijn gelegen in het aanbrengen van eene nieuwe machine in de manufactuur-fabriek van den heer *Aroux*, ten gevolge waarvan een groot getal werksters werden weggezonden. De ontevreden werklieden zijn te hoop geloopen, hebben de glazen der fabriek ingeworpen en allerlei gewelddadigheden gepleegd. Intusschen is volgens eene telegraphische depeche de rust den volgenden dag hersteld.

— De maarschalk *Soult* is naar Gascogne vertrokken. Men merkt aan, dat het vertrek van den President van den raad uit de hoofdstad, op het oogenblik van de behandeling van het budget in de kamers, wel het bewijs is, dat hij slechts een titel zonder functien heeft willen behouden.

— De berigten uit Spanje houden niets van belang.

— Ter beurze waren genoteerd: 5 pCt. 119,80; 3 pCt. 84,10; Nap. r. 102; Spanje 3 pCt 38½; Rom. Leening 100½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 24sten Mei.

De *Allg. Preuss. Zeitung* van den 23sten behelst boven in haar blad, onmiddellijk na het officieel gedeelte, onder dagteekening van den 22sten, het volgende artikel: »Met het overlijden van Bisschop *Alexander*, heeft zich voor het Evangelische bisdom te Jeruzalem, het geval eener nieuwe bisschopskeuze opgedaan. Volgens de daaromtrent aangegane overeenkomst, behoort deze keus bij beurtwisseling aan Z. M. den koning. De eerste benoeming is van Engeland uitgegaan en viel op eenen voor de zaak des Evangeliums van ware geestdrift vervulden en met het wezen der Duitsche kerk welbekenden geestelijke. De thans door Z. M. den koning te doene tweede keus is voor het gedijen der nieuwe, van Pruissens kant, vooral tot de bescherming en kerkelijke verzorging der Duitsche protestanten in het Oosten bestemde instelling, van beslissend gewigt. Gedurende den korten tijd der werkzaamheden van Bisschop *Alexander* had, gelijk bekend is, de oprigting van het bisdom, niet alleen met misverstanden van onderscheiden aard, maar ook met groote plaatselijke verhinderingen te worstelen. Deze zijn thans grootendeels uit den weg geruimd en met name ook de niet geringe zwarigheden overwonnen, die tot nog toe het optrekken der vereischte gebouwen belet hadden. De bouw der kerk op den berg Sion wordt op dit oogenblik onbelemmerd voortgezet; de voorbereidselen tot stichting van het gastgebouw, van de school enz. zijn gemaakt, de plaatselijke zwarigheden, die zich langen tijd daartegen verzet hadden zijn te boven gekomen, en men neemt hierbij de bijzondere behoeften der Duitsche protestanten te Jeruzalem, welker getal zich in de laatste jaren niet onbeduidend vermeerderd heeft, des te zorgvuldiger in acht, daar men middelerwijl naauwkeuriger kennis van de plaatselijke betrekkingen bekomen heeft. Bij zulk een' gelukkigen keer der uiterlijke voorwaarden dier weldadige onderneming, is het van dubbel gewigt, dat tot opvolger van wijlen Bisschop *Alexander*, een man gekozen worde, die de eigenaardige verpligtingen zijner betrekking juist weet op te vatten en met evenveel kracht als Evangelische wijsheid weet te behandelen.

» Het heeft derhalve Z. M. den Koning, na zorgvuldige overweging der herderlijke eigenschappen, welke gevorderd worden om het nieuwe bisdom tot eene verblijdende ontwikkeling te brengen, behaagd, den door den dood van Bisschop *Alexander* opengevallen post van Evangelisch Bisschop te Jeruzalem, op te dragen aan den gewezen zendeling, thans bestuurder van het Protestantsche collegie te Malta, den Heere *Gobat*."

Hierna laat de *Allg. Zeitung* eene korte levensbeschrijving van den nieuwen bisschop volgen, bestemd om te toonen, hoe uitstekend hij tot het bekleeden dier waardigheid geschikt is.

— Uit Berlijn schrijft men, dat H. K. H. Prinses *Albert* op den dag van haar geboortefeest Potsdam verlaten heeft en over Berlijn de reis naar Kamenz in Silezie heeft voortgezet, alwaar op het eind der maand Hoogstderzelver kinderen haar zouden volgen. Ingeval de reis naar het Oosten niet mogt doorgaan, zou de Prinses, naar men dacht, den winter te Kamenz doorbrengen.

— De graaf *Westmoreland*, Britsch gezant te Berlijn, is naar Engeland vertrokken, werwaarts hij door zijne regering opontboden is. Hij is namelijk een voorstander van sir *R. Peel's* voordragt, en op elke stem in het Huis der lords zal het thans aankomen.

— Den 2den Junij zal de Rijks-synode te Berlijn bijeenkomen en zich in de eerste plaats bezig houden met een ontwerp van organisatie der evangelische kerk in Pruissen.

— De Aartsbisschop van Posen en Gnesen is te Berlijn gekomen om den koning genade voor de talrijke slagtoffers der verleiding die in de jongste zamenspanning betrokken zijn, in te roepen. Hij zou van Z. M. de geruststellendste verzekeringen gekregen hebben. — In Posen duren intusschen de inhechtenisnemingen nog voort, en veel opzien heeft het gebaard dat zich onder hen ook een luitenant van het garnizoen te Posen bevindt, zijnde dit het eerste voorbeeld van aanhang aan de zamenspanning onder het leger.

Naar men verzekert, zou het Pruissische gouvernement het verzoek van den vorst *Czartoryski*, om opheffing van het op zijne goederen in Gallicie gelegd beslag, bij het Oostenrijksch gouvernement ondersteunen, en ook dit niet ongezind zijn om in het verzoek te bewilligen, mits de vorst zich verbond om alle gemeenschap met de voorstanders der revolutie af te breken.

— Uit Warschau schrijft men van den 18den Mei, dat Z. M. de Keizer van Rusland den vorigen namiddag, vergezeld van graaf *Orloff*, aldaar is aangekomen en aan het paleis Lazienki afgestapt.

— Aan de Augsburger *Allgemeine Zeitung* wordt uit Berlijn gemeld, dat het den 15den April tusschen de gevolmagtigden der drie beschermende mogendheden tot stand gekomen protokol, betreffende de met opzigt tot de republiek Krakau te nemen maatregelen, welk stuk tot dusverre alleen door de Keizers van Rusland

en van Oostenrijk bekrachtigd was, den 15den dezer ook de bekrachtiging des Konings van Pruissen erlangd heeft, en dat de uitwisseling der ratificatien eerstdaags zoude plaats hebben.

— De staatskanselier, prins *von Metternich*, vierde op den 15den in een' gewenschten gezondheidstoestand zijn' 73 verjaardag. In den loop van den aanstaanden zomer zal hij een uitstapje doen naar zijn slot Königswarth, in Bohemen.

— Volgens berigt uit Botzen van den 17den dezer, was H. M. de Keizerin van Rusland uit Venetie over Verona gelukkig te Trient aangekomen, doch was aldaar door eene plaats hebbende overstrooming in het voortzetten van hare reis verhinderd geworden.

— In een schrijven uit Milaan, van 9 Mei, door de Augsburger *Allgemeine Zeitung* medegedeeld; leest men: » Lombardije wemelt tegenwoordig van Oostenrijksche troepen. De revolutionnaire bewegingen in Polen hebben ook hier het smeulende vuur weder aangeblazen en de leden van het jonge Italie hebben het niet aan pogingen laten ontbreken, om daarvan ter bereiking van hunne oogmerken partij te trekken. Tot dusverre is dit hun echter niet gelukt, want behalve eenige baldadigheden en verscheiden moorden, meerendeels aan weerlooze soldaten gepleegd, is er niets voorgevallen, dat bijzonderen grond van bezorgdheid oplevert. De woelingen der bewegingspartij zoowel hier als in de naburige Staten hebben echter de Oostenrijksche regering genoopt, om voor alle mogelijke gevallen hare voorzorgen te nemen. Omstreeks 20,000 man staan aan de linie van den Po, gereed om op het eerste sein in den Kerkelijken Staat te kunnen binnenrukken. De verdere troepen, die men op 50 of 60,000 man schat, zijn in de steden en grootere plattelands-gemeenten verdeeld."

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* meldt uit Turijn, dat de Koning van Sardinie den 6den dezer een grooten wapenschouw had willen houden, doch dat deze onverwachts afgezegd was, daar men ontdekt had, dat bij deze gelegenheid eene politieke demonstratie zou plaats hebben, welke, ofschoon geenszins tegen den Koning gerigt, denzelve toch tegenover de andere Italiaansche regeringen in ongelegenheid zou hebben kunnen brengen. De wapenschouw was twee dagen later in den vroegen morgen gehouden, en zonder eenig buitengewoon voorval afgeloopen. Fransche bladen beweren, dat er plan zou bestaan hebben om den Koning den 6den als Koning van Italie te begroeten!

BELGIE.

BRUSSEL, den 26sten Mei.

De onderscheidene bladen, ofschoon in de bijzonderheden verschillende, komen in 't algemeen overeen, dat de onderhandelingen te 's Hage, tusschen de wederzijdsche gevolmagtigden, over het wederzijdsch tarief, zoover gevorderd zijn, dat men zich met eene spoedige schikking mag vleijen. Een Antwerpsch blad zegt zelfs heden, dat volgens een brief uit Brussel, het ministerie de hoop zou koesteren om het te sluiten traktaat nog vóór den 10den Junij aan de kamers aan te bieden.

— De voormalige minister van openbare werken, *d'Hoffschmidt*, heeft thans de betrekking van administrateur van den spoorweg van Leuven naar de Sambre op zich genomen.

— De koning is gisteren van zijn landgoed Ardenne op Laeken teruggekeerd.

— Men arbeidt nog steeds aan het sloopen van de stoomboot *British Queen*. De twee slingers, elk 10,000 kilog. wegende, zijn ontscheept; binnen weinige dagen zal ook de cylinder, welke 20,000 kilog. weegt, aan land gebragt worden.

— Men verneemt, dat de gebroeders *De Smet*, fabriekanten buiten de Brugschepoort, te Gent, verscheidene soorten van aardappelen, vreemde, inlandsche, gezonde, besmette, ja tot half rotte, over eenigen tijd, tot eene proef, in bakken of met glas bedekte kassen geplant hebben. Alle die aardappelen, zonder onderscheid, zijn weelderig opgegroeid en zijn heden tot hunnen vollen wasdom gekomen. Allen zijn even goed, en tusschen de voortbrengselen van zieke of gezonde pataters kan men geen onderscheid merken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten Mei.

De *Staats-Courant* van gisteren behelst de wet van 9 Mei, tot opheffing van het fonds der nationale nijverheid, *Staatsblad* n°. 33), en die van heden, de wet van 9 Mei, betreffende de tegemoetkoming in schade, veroorzaakt door militaire inundatien in Noord-Braband, Zeeland en Limburg (*Staatsblad n°.* 40). Laatstgemelde wet luidt als volgt:

WIJ WILLEM II, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de militaire inundatien, welke, in het belang van 's Rijks verdediging, in den jare 1830 in de provincien *Noord-Braband*, *Zeeland* en *Limburg* gesteld zijn geworden, en verscheiden jaren daarna hebben voortgeduurd, aan een aantal ingezetenen des Rijks eene zoo groote en aanhoudende schade, ten behoeve van het algemeen, hebben toegebragt, dat de billijkheid medebrengt, daarvoor, voor zooveel de omstandigheden dit veroorloven, eene tegemoetkoming te verleenen,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Ter tegemoetkoming in de schade, veroorzaakt door de militaire inundatien, welke in het jaar 1830 en volgende jaren hebben plaats gehad, zoo in sommige gedeelten der provincien *Noord-Braband* en *Zeeland*, als in den omtrek der vesting *Maastricht*, wordt toegestaan eene som van *zes honderd duizend gulden*, na aftrek der kosten van opneming en taxatie, te verdeelen onder de belanghebbende ingezetenen des Rijks, in evenredigheid van elks geleden en getaxeerde schade.

Art. 2. Tot dekking van de som in artikel 1 vermeld, wordt aangewezen een gelijk bedrag, te nemen op hetgeen zal vrijvallen van de gelden, volgens artikel 5 van de wet van den 10den Februarij 1844 (*Staatsblad n°.* 10) en volgens artikel 84 der wet van 6 Maart 1844 (*Staatsblad n°.* 14) bestemd tot voldoening van den achterstand over 1840 en vroeger.

— Bij besluit van 24 Mei jl., n°. 38, heeft Zijne Majesteit tot lid der commissie van onderwijs en schoolopziener in de tweede afdeeling van het derde schooldistrict der provincie Noord-Braband, ter vervanging van den heer *G. A. B. d'Aumerie*, benoemd den heer *J. A. W. Boerkamp.*, phil. theor. mag. litt. hum. doctor, rector der Latijnsche school te Grave en honorair lid der provinciale commissie van onderwijs.

— Bij besluit van 24 Mei jl., n°. 2, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, ter zamenstelling van de commissie tot afneming van het examen om te worden toegelaten op de rolle der studenten aan eene hoogeschool of aan het athenæum te Amsterdam of te Deventer, voor het tegenwoordige jaar te benoemen:

tot Hoogstdeszelfs commissaris, lid en voorzitter der gemelde commissie, den heer mr. *F. de Greve*, raadsheer in den Hoogen Raad;

tot verdere leden van hetzelve, de heeren:

A. van Goudoever, hoogleeraar in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren te Utrecht;

J. Bosscha, hoogleeraar in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan het athenæum te Amsterdam;

G. J. Verdam, hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen te Leyden;

C. J. Matthes, hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen aan het athenæum te Deventer,

J. W. Elink Sterk, rector der Latijnsche scholen te Arnhem;

Th. Verwaijen, rector der Latijnsche scholen te Breda.

— Bij besluit van 23 Mei jl., n°. 75, heeft Zijne Majesteit den staatsraad jhr. *L. R. Gevaerts*, lid van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, onder dankbetuiging voor de door hem bewezen dienst, met den 1sten Junij aanstaande, ontslagen van de aan hem bij Zijner Majesteits besluit van 9 Februarij jl., n°. 88, opgedragen interimaire waarneming der betrekking van gouverneur der provincie Zuid-Holland.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 24sten Mei 1846, n°. 5, is benoemd tot substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Amsterdam, mr. *J. A. Jolles*, thans substituut-griffier bij het provinciaal geregtshof in Noord-Holland.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 22sten Mei 1846, n°. 54, is benoemd tot raadsheer in het provinciaal geregtshof in Groningen mr. *H. A. Spandaw*, thans griffier der Provinciale Staten van Groningen.

— De *Staats-Courant* van gisteren behelst het volgend stuk:

»Reeds lang was de aandacht der Regering gevestigd op de wenschelijkheid van die mate van eenvormigheid tusschen het regtswezen in de Nederlandsche Oost-Indische bezittingen en dat in het moederland, welke met de zoo verschillende omstandigheden bestaanbaar kan worden geacht.

In het jaar 1839 werd eene commissie ingesteld tot het voorbereiden van al wat daartoe werd gevorderd. Na hare taak ten einde te hebben gebragt, is zij in het laatst van het afgeloopen jaar ontbonden geworden.

Bij Koninklijk besluit van den 16den Mei 1846, n°. 1, zijn thans, na raadpleging van de departementen van Kolonien en Justitie en van den Raad van State, vastgesteld de navolgende wettelijke verordeningen, te weten:

de algemeene bepalingen van wetgeving voor Nederlandsch Indie;

het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch Indie;

het Burgerlijk Wetboek voor Nederlandsch Indie;

het Wetboek van Koophandel voor Nederlandsch Indie, en

de bepalingen, betrekkelijk de misdrijven, begaan ter gelegenheid van faillissement en bij kennelijk onvermogen, mitsgaders bij surseance van betaling, voor Nederlandsch Indie.

De afkondiging in Indie, van deze verordeningen zal vóór of op den 1sten Mei 1847 en derzelver invoering vóór of op den 1sten Januarij 1848 plaats hebben.

De gouverneur-generaal is wijders gemagtigd geworden, om de laatste hand te leggen aan, en onder 's Konings nadere goedkeuring gelijktijdig in werking te brengen:

een reglement op de burgerlijke regtsvordering voor het hooggeregtshof en de raden van justitie;

een reglement van strafvordering voor het hoog geregtshof en de raden van justitie, en

een reglement op de administratie der politie, mitsgaders op de burgerlijke regtspleging en strafvordering voor de inlanders en daarmede gelijkgestelde personen.

Aan dien opperlandvoogd is nog opgedragen, om een ontwerp van wetboek van strafregt voor Nederlandsch Indie te doen vervaardigen en zoodra mogelijk naar Nederland te zenden, ter beoordeeling en bekrachtiging.

De heer staatsraad jhr. mr. *H. L. Wichers*, aan wien blijkens de *Staats-Courant* van den 17 December 1845, de taak is opgedragen, om den gouverneur-generaal behulpzaam te zijn in het invoeren der nieuwe wetboeken, heeft zich ter volvoering dier zending, op den 20sten der loopende maand, ingescheept aan boord van het schip *Rotterdam*, gezagvoerder *P. Vis*, en is den 23sten dezer naar zijne bestemming onder zeil gegaan."

— De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* behelst een artikel volgens hetwelk de reis van Z. M. den den Koning naar Weimar, om Hoogstdeszelfs Dochter een bezoek te brengen, op Maandag of Dingsdag aanstaande bepaald zou zijn, terwijl dat blad verder weten wil dat Z. M. zich ook voor een korten tijd naar St. Peterburg zal begeven.

Dit berigt is, volgens de *Rotterdamsche Courant*, niet volkomen juist. In de eerste plaats zou het vertrek des Konings denkelijk eerst Woensdag of Donderdag plaats hebben. Voorts zou Z. M. waarschijnlijk wel een uitstap naar zijne goederen in Silezië maken, maar dat Hoogstdezelve St. Petersburg bezoeken zou was ver van waarschijnlijk. Reeds omstreeks de helft der volgende maand Junij werd Z. M. te 's Hage terug verwacht.

— Naar men verzekert, heeft Z. Exc. de Minister van Financien, in eene missive aan de heeren gouverneurs der provincien gerigt, te kennen gegeven, dat het voornemen bestaat om het inwisselen van de Zeeuwsche Rijksdaalders, waarvan het omschrift ongeschonden en die gerand zijn, zoo spoedig mogelijk te doen volgen, en alzoo het *tijdelijk* in omloop blijven daarvan kortstondig te maken.

— De minister van binnenlandsche zaken, *ad interim*, heeft ter kennisse gebragt van degenen, die mogten verlangen tot den op den eersten September aanstaande aan te vangen volgenden cursus der Koninklijke akademie ter opleiding van burgerlijke ingenieurs, zoo voor 's Lands dienst als voor de nijverheid en van kweekelingen voor den handel, te worden toegelaten, dat de commissie, belast met het onderzoek der kandidaten, hare zittingen zal houden in het akademie-gebouw te Delft in den loop der volgende maand Junij, op de dagen en uren, welke zullen worden bekend gemaakt aan al de personen, die zich ter bekoming van berigt dienaangaande vóór den 10 dier maand schriftelijk aan den heer staatsraad, directeur der voormelde akademie, zullen hebben aangemeld.

Tevens herinnerende, dat degenen, welke in voege voorschreven verlangende te worden toegelaten, bij het examen het bewijs zullen moeten overleggen, dat zij op 1 September aanstaande den ouderdom van 17 jaren zullen zijn ingetreden, en dat zij, ingevolge het programma der akademie, geplaatst in de *Staats-Courant*, van den 31 October 1842, zullen moeten doen blijken, de navolgende kundigheden te bezitten:

1°. De rekenkunst, bijzonderlijk de kennis der gewone en decimale breuken, met toepassing op het Nederlandsch maten-en gewigtenstelsel, zoo mede de leer der meetkunstige evenredigheden en het trekken van den vierkantswortel uit alle getallen;

2°. De eerste gronden der stelkunst, met inbegrip van de oplossing der vergelijkingen van den eersten graad met eene onbekende, de behandeling der wortelgrootheden en de eigenschappen der reken- en meetkundige reeksen;

3°. De meetkunst tot aan de eigenschappen der vlakken;

4°. Het handteekenen, waarin men eene genoegzame vaardigheid zal moeten bezitten, om uit de hand een' omtrek te schetsen van het een of ander geteekend voorwerp;

5°. De taalkunde, eene genoegzame kennis der Hollandsche taal, om dezelve op dictaat, zonder spelfouten te kunnen schrijven, en der Fransche in zooverre, dat men een gesprek, in dezelve gehouden, kan verstaan en eenig opstel in die taal dadelijk en mondeling in het Hollandsch kan overbrengen. Vreemdelingen zullen echter alleen gehouden zijn, de Hollandsche taal genoegzaam te verstaan, om de lessen, welke in dezelve gegeven worden, met vrucht te kunnen bijwonen.

Na den afloop der examina zal, overeenkomstig art. 8 van voormeld Koninklijk besluit, vóór het einde der maand Julij, door den directeur der akademie aan de geëxamineerden (derzelver ouders of voogden), die bevonden zijn al die vereischten te bezitten, van hunne toelating tot de akademie worden kennis gegeven.

— De officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Alkmaar heeft bekend gemaakt, dat, blijkens beslissing van heeren raden en generaalmeesteren van de munt, in die stad in omloop zijn tweederlei valsche vijf en twintigcents-stukken; waarvan de eene soort 3,200 Ned. wigtjes weegt, in plaats van 4,230 Ned. wichtjes, zijnde het wettige gewigt, en bestaat uit *gewoon tin*; en dat de andere soort 3,470 Ned. wigtjes weegt en te zamen gesteld is uit *koper*, *zink* en *tin* met eenige sporen van *kwik*. Beide zijn gegoten in een' vorm, vervaardigd op een echt vijf en twintig cents-stuk van het jaar 1826.

— Eergisteren middag is te Tilburg, in de wijk Hasselt, in eene huizinge bewoond door *P. van der Staat*, landbouwer en voerman, en *A. Dirks* daglooner, in eigendom behoorende aan Mevr. douairière de gravin *van Hoogendorp*, een hevige brand uitgebarsten, waardoor in minder dan een uur tijds de geheele huizing met schuur en stal, geheel in de asch gelegd zijn. De huizing, meubelen en bouwgereedschappen waren tegen brandschade verzekerd.

— De *Middelburgsche Courant* behelst het volgend berigt:

» Burgh (Eiland Schouwen) den 19 Mei. Bij het onweder, hetwelk gisteren avond tusschen 6 en 7 ure heeft plaats gehad, is de bliksem in de schuur van den landbouwer *L. Geelhoed*, onder Westenschouwen, behoorende tot deze gemeente, geslagen, en heeft aldaar in den zoogenaamden tas brand veroorzaakt, hetgeen echter dadelijk door eene dienstmeid, die zich juist in de schuur bevond, ontdekt werd, en alzoo dadelijk is gebluscht geworden; de schuur is op onderscheidene plaatsen aan de buitenzijden min of meer beschadigd; terwijl de dienstmeid, hoezeer hevig ontsteld, door den vuurstraal welken zij in de schuur zag binnenvallen, echter geen het minste ongemak heeft bekomen."

— De directie der Nederlandsche Handelmaatschappij heeft bekend gemaakt, dat door haar zullen geveild worden, te Amsterdam, op Donderdag, den 25 Junij 1846:

51,722 Kanassers en Kranjangs } *Java*-suiker, liggende aldaar;
100 Kisten }
9,195 Kanassers en Kranjangs *Java*-suiker, liggende te Rotterdam;
5,429 dito, dito, dito, dito, » » Dordrecht;
3,662 dito, dito, dito, dito, » » Middelburg.

Waarvan de notitiën met de veilconditiën in tijds zullen worden uitgegeven.

— Op den 13 Mei jl. overleed te Heereveen, in den ouderdom van 85 jaren en 9 maanden, *Dirk Jakobus Jager*, old-bode bij het grietenijbestuur van Aengwirden, nalatende 88 nakomelingen, als: 11 kinderen, 60 kleinkinderen en 17 achterkleinkinderen.

— Van den Helder schrijft men van den 23. Mei:

«Wij zijn door minzame mededeeling, aan welker echtheid niet te twijfelen valt, in staat gesteld onze lezers verslag te geven van eene verkooping, zoo zot er ooit een heeft plaats gehad. In de vorige week openbaarde de heer *de C.* ., in het logement de Lindeboom, aan den Burg op Texel, het voornemen om antiquiteiten, alias prullen, op te koopen. Toen dit bekend werd, stroomde een groot deel der bevolking van Texel naar den schepper van Eijerlands, en ieder had den eerzamen opkooper het een of ander antieks aan te bieden, waarvoor dan ook importante sommen gevraagd werden. De heer *de C.* . . was zoo kooplustig, dat hij meer dan een, die hem te weinig vroeg, de gevraagde som met *f* 20 à 30 verhoogde, met zijne gewone minzaamheid zeggende: «Neen kereltje, dit stuk is meer waard." — Op die wijze heeft hij voor meer dan *f* 24,000 aangekocht. Zijn secretaris, de heer *K.* . . . . , had werk met zijne aanteekeningen den gretigen kooper bij te houden. Na den afloop der verkooping is de heer *de C.* . . vertrokken, latende zijnen secretaris, het aangekochte museum van potten, pannen, kasten, schilderijen, sommige prullen uit een R. C. kerk enz., terwijl de verkoopers op de betaling bleven wachten.

«Ten einde dit museum naar Rotterdam over te schepen, werden eene massa nieuwe kisten gemaakt, en onverwijld alles in een vaartuig gebragt, dat den voorraad naauwelijks bergen kon. Maar helaas *fête interrompue!* want nog voor dat het vaartuig met Texels kostbaarheden naar hare nieuwe bestemming stevende, kwam op het onverwachts, als viel hij uit de wolken, een gedelegeerde uit Rotterdam, kapt. *P. de B.* . . . , die begon met het vaartuig te stoppen, en vervolgens zich naar den heer *K.* . . . . begaf, om den verkoop te vernietigen, aangezien de edele kooper tijdens den koop innocent was. Daar stonden nu de

verkoopers; leden der regering, notaris, secretaris, pastoors, nagenoeg alle notabelen, burger en boer, te kijken als filosofen, die nog nooit gelachen hebben. Kap. *de B. . .* liet de Eilanders bij zoo groote teleurstelling aan hunne stomme verbazing over, en begaf zich naar Rotterdam terug. Den 19. is hij weder op Texel gearriveerd; den volgenden dag is het schip gelost, zijn de goederen naar den Burg vervoerd, in de kolfbaan van het logement de *Vergulde Kikkert* uitgepakt en ten toon gesteld. Ieder kan het zijne, zoo het nog het zijne is, terug halen. De heer *de C. . .* maakt zich zeer verdienstelijk bij de Texelaars."

Het dagblad van 's Gravenhage deelt het volgend artikel mede:

»In ons nommer van den 4 Maart ll. maakten wij melding van de *Tijdbewaarders*, door onzen stadgenoot, de heer *A. Kaiser* vervaardigd. Sedert zijn die uurwerken door den hoogleeraar *F. Kaiser*, te Leiden en door Dr. *F. J. Stamkart*, arrondissements-ijker, enz. te Amsterdam onderzocht, en beider waarnemingen in een *Beoordeelend Verslag*, door laatstgenoemden, in no. 18 en 19 van den *Algemeene Konst- en Letterbode*, voor 1846, nader bekend gemaakt. Bij de meerdere uitbreiding aan de spoorwegen hier te lande gegeven wordende, en bij de in diezelfde mate toenemende noodzakelijkheid, om op de verschillende stations den juisten tijd aanwijzende horologien te hebben, is het ons voorgekomen op nieuw de aandacht op den Tijdbewaarder van den heer *Kaiser* te moeten vestigen. Daar plaatsgebrek ons verhindert het *Verslag* in zijn geheel mede te deelen, nemen wij er het volgende uit over:

»Nadat de heer *S.* den gang van den Tijdbewaarder no. 8, gedurende acht maanden door Zijn Ed. waargenomen heeft opgegeven, en in vergelijking gebragt met twee sterrekundige Pendules en twee Tijdmeters (zeehorologien), alle stukken van de beste makers en van hoogen prijs, het beste voorzeker, wat ooit in dit vak gemaakt is; laat Zijn Ed. eene vergelijking volgen, door den hoogleeraar *F. Kaiser*, te Leiden, van den Tijdbewaarder no. 10, met de sterrekundige uurwerken op het Observatorium te Leiden, en eindigt aldus:

»Het zou overtollig kunnen geacht worden, na het aangevoerde, nog iets verder hier te willen bijvoegen; de bovenstaande getallen spreken te duidelijk voor elk, die slechts eenigermate gewoon is op den gang van uurwerken acht te geven, en waar getallen, dat heet, waar daadzaken ten voordeele getuigen, wordt geene aanprijzing noodig. Wij willen alleen ter gunste van meerderen, die welligt niet gewoon zijn over eenige weinige seconden, veel min over *tiende deelen* eener seconde, kleinigheden, die in de gewone zamenleving vervallen, te oordeelen, hier nog kortelijk het volgende aanvoeren:

»De Tijdbewaarders no. 8 en 10 loopen gewis minder regelmatig dan de Pendules *Repsold* en *Arnold* & *Dent*, zoowel gemiddeld als van dag tot dag; even zoo ook zijn zij minder dan de Tijdmeter van *Kessels* no. 1252. Maar gewis, het is reeds zeer veel, dat de Tijdbewaarders in eenige vergelijking komen met uurwerken, door de beste buitenlandsche makers vervaardigd, met kunststukken, die van *f* 800 of *f* 900 tot *f* 1200 en meer kosten, terwijl voor de Tijdbewaarders slechts *f* 70 of 80 gevraagd wordt. Daarentegen kan de Tijdbewaarder no. 8, voor het minst gelijk gesteld worden met eenen Tijdmeter, zoo als die gewoonlijk op onze schepen gebruikt wordt, en wel met eenen van de besten daaruit. De prijs van zulk eenen Tijdmeter beloopt, zoo als wij reeds opmerkten, tusschen *f* 500 en *f* 700. Hier tegen over staat echter, dat de Tijdmeter vervoerd kan worden, terwijl de Tijdbewaarder aan eene vaste plaats verbonden blijft.

»Volgens de getuigenis van den hoogleeraar *Kaiser*, is de Tijdbewaarder no. 10, voor zoo ver blijken kan, niet minder goed, dan de sterrekundige slingeruurwerken van het Observatorium te Leiden. Hier onder zijn er nu twee, die van *Knebel* en *Lepaute*, die gewis ook tusschen *f* 700 en *f* 900 gekost hebben, maar deze tellen reeds vele jaren onderdom en kunnen dus, wat den prijs betreft, nu minder in vergelijking komen. De Pendule van *Mahler*, uit het *Opt. Instituut* te Munchen, daarentegen, is nog nieuw, en kost *f* 400. Indien dan de Pendules uit dat Instituut geroemd worden, wegens hunnen betrekkelijk zeer goeden geregelden gang, in vergelijking van den prijs, die zij kosten, dan gewis komt deze roem in grootere mate aan de waargenomene Tijdbewaarders toe. Zoo dus de overige Tijdbewaarders even goed zijn, als de nos. 8 en 10, waaraan wij geene enkele reden vinden, te twijfelen, dan kunnen wij de getuigenis niet terug houden, dat die uurwerken allezins de geschiktheid bezitten, om te voldoen aan het doel, waartoe zij bestemd zijn, te weten, om slechts eens in de drie maanden onderzocht wordende, den tijd voor dagelijksch gebruik steeds met voldoende naaukeurigheid, dat is, binnen één of twee minuten, aan te wijzen, en wij voegen er bij, dat zelfs liefhebbers en beoefenaars der sterrekunde, tot tijdaanwijzing bij het doen van waarnemingen, een zeer voldoend gebruik van de Tijdbewaarders kunnen maken.

»Moge de onderneming van den heer *A. Kaiser* al die ondersteuning deelachtig worden, welke een moeitevol en aanvankelijk welgelukt streven, ter mededinging met buitenlandsche kunstenaars, in eenen tak van nijverheid, die vroeger bij ons bloeide, te regt verdient."

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 25 Mei.

TARWE en ROGGE tot vorige prijzen met minder handel; 131 ℔ o. b. Poolsche Tarwe *f* 352 bij gerijf; 128 ℔ j. b. Pools. *f* 340; 126 ℔ p. n. Vriesche *f* 290; 125 ℔ dito *f* 280; 123 ℔ Nord. *f* 285 in Entr.

ROGGE. In entr.: 119 ℔ Stettin *f* 235 bij partij. In cons.: 122 ℔ o. Pruis. *f* 260; 116 ℔ Inl. *f* 220; 118 ℔ Petersb. *f* 237 in Entr.

GARST tot vorige prijzen met goede handel, in Entr.: 112 ℔ jar. Deensche *f* 150; 111, 113 ℔ n. dito *f* 160, 164; 112 ℔ dito *f* 162. In Cons.: 113 ℔ p. n. Kiels. *f* 170.

HAVER ruim prijsh.; 80 ℔ Fijne *f* 125.

BOEKWEIT tot vorige prijzen, met minder omgang; 120, 121 ℔ Amersf. *f* 267, 270; 117 ℔ Holst. *f* 247; 117 ℔ j. Fransche *f* 195.

KOOLZAAD slap; Deensch Rubsch 43 P. vl.; op 9 vat dadelijk $52\frac{1}{2}$ P. vl.; Sept. 50 en $50\frac{1}{2}$ P. vl.; Oct. 50 P. vl.; April $52\frac{1}{2}$ P. vl.

LIJNZAAD zonder handel.

RAAPOLIE was zoowel dadelijk als op levering weder flaauwer; per 6/w. *f* $30\frac{3}{4}$; Vlieg. *f* $29\frac{3}{4}$ à $\frac{1}{2}$; Sept. *f* $29\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{4}$; Oct. *f* $29\frac{3}{4}$; Nov. *f* 30; Dec. *f* $30\frac{1}{4}$ à 30; Mei 1847 *f* $31\frac{1}{4}$ à 31.

LIJNOLIE per 6/w. *f* $27\frac{1}{2}$; Vlieg. *f* $26\frac{1}{2}$; 1o. Sept. *f* $26\frac{1}{2}$.

HENNEPOLIE per 6/w. *f* 31; Vlieg. *f* 30.

RAAPKOEKEN *f* 58 à 62. — LIJNKOEKEN *f* $8\frac{1}{2}$ à 10.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 26. MEI 1846.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 9,50	tot *f* 10,30.
Het dito dito Rogge	» » 0,00	» » 7,00.
Het dito dito Boekweit	» » 0,00	» » 7,35.
Een grof Tarwe brood, van een pond Nederl.		» 0,16.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,16.
Een Fransch- of Witte--brood, van een pond Nederl.		» 0,25.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,34.
Een Nederl. pond Tarwe meel		» 0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel		» 0,16.
Een dito pond Boter		» 0,60.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)		» 4,75.
Het 1000 Eiken Telhout		» 3,00.
Het 1000 Doof Hout		» 2,50.
De kar Spaanders		» 2,70.
De » Struiken		» 2,80.
De 100 Mutsaard		» 3,15.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (26 *Mei*) was de fondsnotering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $60\frac{3}{8}$; 3 pCt. $72\frac{11}{16}$; 4 pCt. $93\frac{3}{4}$; Amort.-Syndik. $3\frac{1}{2}$ pCt. $88\frac{7}{8}$; Handelm. $170\frac{3}{8}$; O. Ind. Leening 4 pCt. $93\frac{3}{8}$; Belgie $4\frac{1}{2}$ pCt. 95; Spanje Ardoins $20\frac{5}{8}$; dito Onbep. St. 20; 3 pCt. $37\frac{5}{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $30\frac{15}{16}$; Ardoin Coupon $19\frac{1}{8}$; Portugezen 3 pCt. te Londen $58\frac{1}{8}$; 4 pCt. $57\frac{1}{8}$; Rusl. $105\frac{3}{4}$; idem 1828—29 $104\frac{7}{8}$; 4 pCt. bij *Hope* $89\frac{7}{8}$; Id. bij *Stiegl.* $88\frac{1}{2}$; Certif. van Assign. 6 pCt. $69\frac{5}{8}$; America 5 pCt. $35\frac{1}{2}$ l. n.; Bankactien $4\frac{11}{16}$; Brazilie $86\frac{3}{4}$; Mexiko $17\frac{3}{4}$.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers